

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACŢIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRAŢIA:
BRAŞOV, PIAŢA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inserate: un şir petiu 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Basarabia.

O sută de ani... luna Maiu, 1812... In aceeaşi lună şi aproape în aceeaşi zile s'au petrecut două evenimente, cari au tăiat brazde adânci în ogorul vieţii poporului românesc! Acum o sută de ani copitele Cazacilor au intrat în Moldova de peste Prut, în Basarabia românească, cu pământ roditor, cu păduri şi livezi bogate, pe cari răsună pretutindenea dulcele graiu românesc. Au intrat şi au ţinut ocupate frumoasele plaiuri româneşti, căci Turciei moleşite puţin îi păsa de provinciile depărtate, iar Moldova, biata Moldova, trecuse prin atâtea suferinţe şi umiliri în decursul veacului fanariotic şi-i erau atât de sleite puterile încât de-o împotrivire diplomatică sau cu arma, nu putea fi vorba.

Rusia a stat la pândă şi-a ales momentul potrivit pentru a îndeplini un act de laşitate, care în istorie va fi signat în totdeauna cu termenul: *răpire*...

Şi pe când în extremul răsărit al românismului se dădea neamului nostru o grea lovitură, soarta a hărăzit acestui neam, poate ca mângâiere, un dar preţios, un băiat, născut în inima românismului, pe Someş, care în etatea lui hărăzescă a devenit un om epocal, un factor providenţial în politică şi cultură, la întreg poporul românesc.

Este G. Bariţ.

E de mare momentuositate acest eveniment, căci după cum a zis corect un fruntaş de-al nostru, e întrebare, că dacă nu exista Bariţ să pună de cu vreme temelie înaintării poporului nostru tocmai în un timp critic, cum au fost vremile din jurul anului 1848, e întrebare, că se ştia să se avânte cu atâtea putere poporul românesc, ca să se smulgă din cătuşele trupesti şi spirituale şi să apuce dreapta şi largă cale a înaintării, cum a făcut-o? E întrebare,

că nu rămănea înapoiat cu decenii sau nu rătăcea pe căi lăturalnice, ori chiar periculoase existenţei sale?

Acest adevăr s'a resimţit de mult la noi şi îi s'a dat o deosebită expresiune acum, când s'a serbat în diferite locuri, la Juc, la Braşov, la Sibiu şi în alte părţi comemorarea naşterii marelui nostru bărbat naţional. Românii de pretutindenea, asemănând prezentul cu timpul când şi-a început activitatea publică George Bariţ, şi au dat seamă, că în un secol s'a făcut frumoase progrese, şi aceste au fost realizate în partea cea mai mare pe temeuriile şi în directivele indicate de Bariţ şi de unii din marii săi contemporani.

Astfel centenarul lui Bariţ s'a desvoltat, în ziaristică, în întruniri, în suflet şi în inima publicului în o manifestaţie de elevaţie sufletească, de noi indemnuri de înaintare şi de nădejdi încurajatoare pentru viitor.

Dar în mijlocul acestei armonii se iveşte, ca un nor greu şi întunecat celălalt centenar trist, *centenarul răpirei Basarabiei*. Şi prin faptul, cum s'a făcut acum o sută de ani acest act şi prin tratamentul la care sunt supuşi fraţii noştri din Basarabia, acest centenar a devenit odios şi face ca inimile noastre să se cernească în amărăciune şi să îmbrăcăi cu toţii haina sombră a *doliului naţional*.

Măne în 16 Maiu v. se va serba în Chişinău basarabean — ce? Ce se va serba? O răpire făcută nu prin luptă dreaptă, deschisă, ci o răpire pe căi lăturalnice şi mişeleşti, spre mai marea glorie a pravoslavniciei şi sfintei Rusii.

Faţă de acest act, osândit de imparţialul tribunal al istoriei, poporul românesc nu poate decât să-şi ridice glasul de protestare, unanim de la Prut până la Tisa, nu poate decât să-l infiereze după cuviinţă.

La serbările de veselie, la cântecele şi chiotele de îmbuibare, ce vor răsună mâne în Chişinău, răspunsul cel mai potrivit şi mai demn din partea Românilor sunt stindardele negre, ce se vor arbora, sunt toate semnele de doliu, cari vor duce vestea în lumea largă despre jalea unui neam îndurerat, pentru o fiică înstrăinată. Şi aceasta vrednică şi senină manifestaţie va întuneca total strălucirea serbărilor de peste Prut, pentru că ori cum am considera lucrul, faptul incontestabil este, că dreptatea şi loialitatea în aceasta chestiune este pe partea românească. Forţa brachială ieşe şi poate ieşi uneori triumfătoare, dar ea nu poate suprima adevărul, iar în acest punct Rusia nu-şi poate justifica răpirea şi prigonirea şi înjosirea elementului românesc din Basarabia, nici cel puţin prin o cucerire cinstită, prin un duel de războiu purtat pe faţă, cum s'a făcut desmembrarea Alsaţiei-Lorenei de la Franca.

Astfel fiind realitatea lucrului, atitudinea noastră în faţa iubileului din Chişinău e deplină justificată: am fi lipsiţi de cele mai elementare sentimente naţionale, am fi laşi şi becişnici dacă nu am proceda astfel.

— sm. —

În cele ce urmează dăm unele date referitoare la serbarea de doliu şi la Basarabia:

La Academie.

D-l Iorga a făcut Sâmbătă o documentată comunicare, aşa cum numai un savant de talia d-sale poate să facă, despre: »Insemnătatea ţinuturilor de peste Prut pentru istoria românească şi pentru folclor«.

Ţinuturile de peste Prut, spune d-sa, au o deosebită însemnătate pentru noi. Acolo peste Prut sunt două milioane de locuitori, cari sunt păstrători ai graiului naţional, ai basmelor şi zicătorilor, fiindcă în colibe lor n-a pătruns jandarmul, ca în Ungaria şi Austria.

D-sa face apoi un istoric documentat al oraşelor de peste Prut, vorbind amănunţit de evenimentele întâmplăte în principatul Moldovei în legătură cu ele. Continuând, vorbeşte de importanţa acestor ţinuturi din punct de vedere folcloristic.

Peste Prut erau în vechime codrii mari, era viaţă de ţaran liber. Aci era viaţă gospodărească în adevăratul înţeles al cuvântului, aşa cum o zugrăveşte d-l D. C. Meruzi în cartea »Pribege la ţară pribeagă«. Singurul Al. Russo, român basarabean a făcut câteva culegeri. Se cuvine pentru memoria lui, ca Academia să întreprindă o amănunţită cercetare folcloristică.

În Basarabia propriu zisă e şi acum viaţă ţărănească, cu cântecele ei săltăreţe ori duioase, cu poveştile şi isetele chiuului de hore.

Pe teritoriul codrului de aici au înflorit cântecele de haiducie, înainte ca să apară numele unii Grui; iar poezia populară de aici, n-a putut fi înrăurită ca la noi de cei, cari n-şchi-monosesc graiul strămoşesc.

După cum Soroca şi alte cetăţi, n-au pierdut o piatră măcar din întăriturile lor, aşa n-a pierit nimic din tezaurul graiului şi cântecelor româneşti de aici. Ba putem zice, că s-a mai isvorit din bogăţia a două sentimente: Unul înstrăinarea de fraţi, şi altul ispla căştigului şi-a muncii în pustile îngheţate.

Numeroasa asistenţă a aplaudat mai multe minute pe conferenţiar.

Un postulat.

Cu prilejul împlinirii a 100 de ani dela răpirea Basarabiei de către imperiul Moscovit voim să arătăm cum în cursul unui veac Românii din Basarabia nu s'au rusificat, ci, din contră, după însăşi declaraţiile oficiale ale Ruşilor, de multe ori s'a întâmplat contrariul, că Ruşii să se romanizeze (omoldovanizatsa).

Mai trebuie să arătăm cum românii dintre Prut şi Nistru, când celelalte popoare apăstate de marea imperiu s'au mişcat, cerându-şi fiecare dreptul lor, nici ei n'au stat cu mâinile în sân, ci, din adâncul sufletului şi-au

cerut dreptul lor. Şi vom publica mai jos unul din aceste postulate. În 1905, în urma marelui războiu, finlandezii, polonii şi alţii, încercară să se emancipeze de sub cnutul rusesc. Atunci basarabenii îşi formară o gazetă a lor, pe care o numiră »Basarabia«, formându-şi şi un partid, Partidul Naţional-Român.

Reproducem programul acelei mişcări, ca un document preţios al acelor vremi de redeşteptare, şi care poate, fi luat în consideraţie şi azi de stăpânitorii românilor de peste Prut Prin el glăsuiesc cele două milioane de români, prin el glăsuiesc dreptatea.

Şi iată-l:

»Ca Moldovenii mai cerem ca Basarabia să aibă autonomia ei administrativă.

»Ca limba acelei administraţii să fie limba noastră a acelor administraţii — adică limba moldovenească, după cum este în Bucovina pentru Moldovenii de sub Austriaci şi după cum este în Transilvania de sub unguri, după cum nădăjdum că va fi în Polonia rusească pentru poloni şi în Ucraina pentru ucrainenii, în Caucazia pentru neamurile de acolo;

»Noi cerem ca în administraţia din Basarabia să nu fie nici un dregător, care să nu ştie să vorbească în limba moldovenească;

»Noi cerem ca justiţia în Basarabia să se facă în limba acelor moldoveneşti — adică în limba română — a cui este torii să ştie şi să vorbească moldoveneşte;

»Noi cerem ca şcolile în Basarabia să fie şcoli în limba moldovenească şi că fiecare copil de la vârsta de 8 ani până la 14 ani să fie dator a învăţa la şcoala moldovenească. Ne ajunge că am stat aproape o sută de ani şcoală, fără lumină, — socotim ca din punctele cele mai de nevoie cât mai repede de îndeplinit — punctul acesta;

»Noi cerem ca fiecare om să fie liber a crede cum vrea; iar pentru noi Moldovenii ţărani din Basarabia cerem ca preoţii şi arhierii noştri să fie moldoveni şi să facă slujbele moldoveneşte;

Plugarilor din Basarabia.

Suţii cu pâlăria în mână,
Suţii plecaţi la domni pe trepte,
Ca să le vindeţi grâu de aur,
Oaci birul nu măi vrea s'astepie.

Şi-apoi porniţi cu vita în târguri,
Când nu mai e în sac făină...
Vai! când va răsări un Soare,
Să aibă pentru toţi lumină?!

Plugari miloşi şi frânji de trude,
Cu frunzi de grea sudoare ude,
Aveţi o ţară blăstămată
Şi-un împărat ce nu aude!

A. Cotruş

Gheorghe Bariţ.

— Notiţe şi aprecieri din viaţa lui. —

Conferenţă ținută la serbarea centenarului naşterii lui G. Bariţ, la 14/27 Maiu c. în Braşov, de Silvestru Moldovan.

Gheorghe Bariţ!... Cine dintre noi nu cunoaşte acest nume? Care Ro-

mân nu ştie, că bărbatul ce a purtat acest nume a fost şi va rămănea un decor al întregii naţiuni române, pentru care a muncit neîntrerupt peste 60 de ani şi de ale cărei destine şi-a legat viaţa sa laborioasă?

Mulţi dintre contemporanii lui Bariţ au avut demnităţi mai înalte decât el, unii au ajuns mai rapid la glorie şi distincţii, dar poate nici unul nu a fost atât de popular ca el şi memoria nici unuia nu s'a păstrat atât de viie la întreg poporul nostru din Ardeal, din România şi Bucovina, ca chiar al lui Bariţ.

A fost mare, şi nemuritor a rămas un Şaguna, un Şulot, un Iancu, şi alţi demnitari şi poruncitori preste gloate, dar amintirea lor nu pare a fi atât de înrădăcinată în general în toate inimile româneşti, ca a lui Bariţ. Aceasta apariţie rezultă din două motive principale.

Pe că d bărbaţii mari contemporani cu Bariţ au îmbrăţişat cu tot zelul şi cu toată căldura sufletului lor, mai mult sau mai puţin cauza unei părţi a Românilor, fie duşă teritor, fie după confesiune, Bariţ a fost sufletul universal al totalităţii românilor. El, mai mult ca antecesorii şi costanii

săi, a reprezentat unitatea etnică, culturală a naţiunii noastre de pretotindinea. Luptând cu condeul şi cu faţa, cu pilde şi indemnuri pentru desrobirea şi luminarea poporului român din Ardeal, Bariţ în acelaşi timp îşi ridica glasul său energic şi pentru fraţii noştri din România, arătându-le calea de înaintare pe terenul naţional şi combatând cu îndărăjire în foile sale influenţa prepotentă şi dezastroasă a Rusiei în principate, în timpul dinainte de 1848.

Bariţ, cu pătrunderea sa ageră vedea clar tendinţele Rusiei în principatele române. După ce la 1812 Rusia răpi mişeleşte Basarabia, voia acum să-şi pună ghlara şi pe restul Moldovei şi pe Muntenia şi să îndăgă definitiv în Iaşi şi Bucureşti, cum făcuse mai înainte în Chişinău, hădosul vultur rusesc, ucigător de libertăţi de popoare. Iată pentru ce Bariţ combătea consecvent planurile Rusiei şi din cauza aceasta avea mulţi admiratori şi pretini printre Românii naţionalişti din principate.

Şi cu aceeaşi căldură de suflet se interesa Bariţ şi de fraţii noştri din Bucovina şi în general de Românii de pretotindinea.

În afară de aceasta, se zicem universalitate românească, Bariţ a fost în munca şi străduinţele sale un adevărat tip al Românului ardelean. Sufletul lui a fost rupt pe de-a întregul din sufletul poporului românesc.

Este ştiut, că Românul ardelean are între atele o însuşire caracteristică în felul său de-a lucra — observată şi de străini. — Dacă el se apucă de un lucru, despre care e convins, că este bun şi folositor, are o cerbice şi tenacitate îndărăjită de-al duce la bun sfârşit. Să întimpline ori-ce greutăţi şi pedeci, el persistă în străduinţa sa şi sunt rari cazurile, ca să se descurajeze şi să dea îndărăpt.

Aceasta însuşire generală a Românului ardelean a fost intrupată în mod potenţat în persoana lui G. Bariţ. Aceasta însuşire, împreună cu o capacitate extra-ordinară, cu o cultatea de pătrundere în esenţa lucrurilor şi cu o iubire nestinsă de neam şi încrederea deplină în vitalitatea lui, ne dă cheia activităţii extraordinare şi fără repaos a lui Bariţ. Şi aceasta este de apreciat cu atât mai favorabil, cu cât munca şi activitatea lui a fost altruistă, fără ca el să răvnească la bogăţii sau

măririi lumeşti, strălucitoare şi pline de vanitate.

De altă parte, în viaţa lui Bariţ se vede că el a fost un om de mare înfăţişare în dacă vom lua în considerare vitrege, în acest bărbat se vede că s'a început activitatea şi s'a început opera vieţii sale. Bariţ a muncit în cea mai mare parte în un timp critic şi foarte neprielnic pentru ţara lui nobilă şi doritoare de literar şi progres.

Pe timp de viaţa lui Bariţ poporul român din Ardeal era încătuşat trupest şi adevărat negura ignoranţei. Din acest timp are tristă nu era chip de-a eşi pe lume şi li se puneau în cale fel de fel de pedeci şi oprelişti, chiar prin legea şi înstrăinările, iscodite de puterile străine, de nemeşii unguri şi Saşii germanici.

Era vai de vremea de acela, cari descopereau că în ţara care li combăteau şi pretindeau drepturi naturale şi omeneşti şi pentru poporul românesc. Acela făceau că să se cale a Golgotiei, calea martirii şi ameninţaţi şi prigoniti nebirat opriţi în scrierea şi desvoltarea literară, adeseori ză-

>Noi cerem să avem libertatea cuvântului scris și vorbit în moldovenește, ca și celelalte limbi, fără nici o oprire cât de mică;

>Noi cerem să nu poată fi închis nici un om fără să fie prins asupra faptului și fără o hotărâre judecătorească;

>Acestea sunt punctele principale din programul nostru politic;

>Ca Moldovenii și ca țărani noi cerem ca pământul Basarabiei al țărănilor să fie, cu alte cuvinte întregul pământ al Basarabiei, fie acel ce stăpânește boierii, fie acel ce stăpânește moaștrile, fie acel dăruit de împărații ruși generațiilor săi și coconilor dela curte, să se întoarcă, răscumpărat de casa țărănească sau că nu, către popor, care cu mâinile sale îl muncește și îl va munci;

>Precum soarele ce luminează pământul, văzduhul ce înconjură pământul, așa și țărana a nimănui să fie, și acela ce muncește acest pământ cu mâinile sale, și cât muncește, atât să stăpânească până ce-l muncește el și fiul lui, și nepoții și strănepoții lui.

Serbări.

În Craiova Liga culturală organizează o manifestație și a hotărât să aibă loc un Te-Deum, după care va avea loc o producție.

S'a intervenit pe lângă comitanții din Craiova ca în acea zi să arborizeze drapelul tricolor îndoliat, iar în ce privește școlile a intervenit pe lângă directorii de licee să suspende cursurile în acea zi.

În Florești comitetul local al societății Ligei culturale, a hotărât să comemoreze în modul următor, pierderea Basarabiei:

În ziua de 16 Mai, la ora 5 jum. se va organiza un festival la «Cooperativa», cu o conferință ocazională, — recitări și coruri.

Se va interveni pentru arborarea drapelului îndoliat în acea zi către cetățeni, pentru închiderea prăvăliilor către negustori și pentru tragerea clopotelor la biserică către preoți, în aceea zi de dureroasă comemorare.

Lukács în audiență. Prim-ministrul Lukács a fost în audiență la Viena, s-a prezentat la Sâmbătă înainte de amiază în audiență la Maj. Sa Monarhul căruia i-a raportat amănunțit asupra sâmbătăi rapoartelor evenimentelor din Budapesta, cât și asupra efectelor ce le-a exercitat revoluția muncitorilor asupra situației politice. Monarhul a fost admirat, când primul ministru i-a comunicat marea număr de morți și răniți, împăratul s-a interesat asupra planurilor guvernului, asupra măsurilor ce le va lua spre a evita repetarea unor asemenea evenimente și asupra modului, cum va realiza guvernul reforme electorale.

Curcubile vieneze și evenimentele din Ungaria. Sângeroasele evenimente din Budapesta au făcut o adâncă impresie asupra cercurilor din Viena. Publicul și presa comentează cu aplecare la faptele petrecute în Capitala Ungariei. Acum, când se cunosc toate amănuntele asupra demonstrațiilor, opinia publică vieneză a luat o atitudine ostilă

vorți în temniță, dar uneori nu erau siguri nici de viața lor.

Prin aceste suferințe a trecut Barif încă de la începutul carierei și activității sale. Deja ca dascăl a fost atacat de ampoliații sași din Brașov, cari nu-l puteau lerta, că prin școală răspândește lumina și cultura între Români. Iar toate infamiate de el erau supuse unei rigide censure și amenințate zi de zi cu sistarea, și redactorul cu pedepse. A fost amenințat chiar cu moartea. Iată o scenă din viața sbrucimată a lui Barif, petrecută în Brașov, în preajma revoluției dela 1848. Spiritul era agitat și la țară se petreceau ici-colea scene turbulente,

În 18 August 1848 sărbătoarea Schimbării la față, fuseră arestați în Sibiu August T. Laurianu și Nicolae Bălășescu ambii profesori, la porunca baronului Vay. După ce această știre la Brașov, baronul George Apor unul din fii consilierului Apor de la Viena, convenind în Dumineca următoare pe promenadă cu Barif, pe care-l cunoștea bine din mai multe conversațiuni anterioare, îi zise cuvintele acestea: >Auzit-ai d-le, că pe Laurianu și Bălășescu îi vor spânzura la Sibiu?<

— N-am auzit și nu cred.
— Ba te asigur că așa se va întâmpla, și-mi pare rău, dară trebuie

guvernului ungar. Cercurile socialiste susțin cu energie pe tovarășii lor din Budapesta. Numeroși muncitori unguri din Viena și împrejurimi au plecat la Budapesta, spre a da concurs greviștilor.

În cercurile politice se afirmă, că Maj. Sa monarhul e foarte nemulțumit de efectul acțiunii primului ministru Lukacs, care n-a știut să preîntâmpine și nici să aplaneze conflictul fără sacrificii de sânge. Se crede, că evenimentele din Budapesta au zdruncinat pozițiunea primului ministru ungar. Părerea generală la Viena e că de astădată nu se va putea evita accelerarea reformei electorale ungare, deși se admite, că chestiunea nu se va pune imediat pe tapet, căci nici un guvern ungar n-ar voi să se creadă, că lucrează sub presiunea maseilor. Ungaria, însă, nu ar mai putea suporta repetarea unor asemenea zguduiri, de aceea se dă ca sigur, că proiectul reformei electorale se va pune chiar toamna aceasta la ordinea zilei.

Căderea lui Teleszky. Am amintit, că Vineri, în 24 Mai c. s'a făcut alegerea de deputat pentru camera în Zenta. Candidați au fost: ministrul de finanțe Teleszky și iustitiul Fernbach. Alegerea a fost foarte agitată și a durat până a doua zi dimineața la orele 8. Rezultatul a fost, că Teleszky a căzut și a fost ales cu o majoritate de 96 voturi Fernbach.

La Alba-Iulia.

Când scriem aceste rânduri reprezentanții poporului român din toate părțile țării sunt în drum spre Alba-Iulia, unde mână se va ridica protest solemn de mi de glasuri în contra atentatului îndreptat împotriva bisericii gr. cat. române prin înființarea episcopiei gr. cat. maghiare.

În aceste clipe de agitație și însuflețire națională privirile noastre sunt îndreptate spre Alba-Iulia și dorința noastră ferbinte este, ca adunarea de mâine să fie încoronată de succesul dorit de toată suflarea românească.

Trimitem celor întrușiți pentru apărarea limbii noastre strămoșești salutul nostru frățesc.

La adunarea de mâine ziarul nostru va fi reprezentat prin d-l Dr. V. Nișescu.

Din Maramurăș am primit azi următoarea depeșă:
Protopopulul Jeudului va fi reprezentat la Alba-Iulia prin preoții Bărbulea și Holea și șase țărani din Jeud.

Comemorarea lui George Bariț.

Brașov, 28 Mai n. 1912.

În mod solemn și înălțător de inimă a sărbătorit ieri Brașovul aniversarea centenarului nașterii lui George Bariț.

să-ți spun, că eu tocmai îmi aștept numirea de prefect (fôis:ân) în Brașov cu putere discreționară, și atunci omul cel dintâi pe care-l voi spânzura, ca se dau un exemplu,vei fi d-ta.

— Vorbești serios d-le Baron?
— Foarte serios domnule.
— Adio domnule Baron.

Promenada era plină mai ales de bceri refugiați dela București în Brașov împreună cu principele Bibescu.

Apor nu a fost nici o zi prefect în Brașov; dară nici redactorului foilor românești nu-i mai convenea să iasă mai ales seara nermat, și fiindcă era înrolat și el într-o companie de gardă civilă, se și exercita des în arme.

Prin astfel de vremi trecu George Bariț, atât înainte de 1848, cât și după aceea, cu deosebire pe timpul absolutismului. Nimenea însă și înimic nu l-a intimidat și nici prigonirile, nici amenințările nu l-au împedecat de-a susține ca energie lupta și a pune adevărul, nu numai în presă, ci și în fața guvernului din Cluj, cu graiu viu, în dieta ardeleană și în parlamentul central din Viena.

(Va urma).

Apelul lansat de ziarul nostru pentru sărbătorirea memoriei întemeietorului „Gazetei Transilvaniei“ a avut darul să intrunească pentru câteva momente societatea românească din Brașov și să o facă să se aprofundeze în trecutul cultural al acestui oraș, trecut atât de strâns legat de numele și faptele fericitului George Bariț, ca luând pildă din faptele lui mărețe să câștige puteri noi pentru continuarea muncii pe căile designate de acest gigant al gândirii și al îndrumării neamului românesc pe căile luminii și ale progresului.

Serbarea de ieri a Brașovului a câștigat un deosebit lustru prin faptul că la festivități au fost prezenți unii dintre cei mai distinși descendenți ai familiei Bariț, cari prin prezența lor au înălțat în măsură deosebit de mare această serbare comemorativă, prin care Brașovul a adus tributul său de recunoștință umbrei lui George Bariț.

Parastasul.

La orele 10^{1/2} a. m. s'a oficiat în biserica St. Nicolae parastasul solemn de protopopul Brașovului Dr. Vasile Saftu, asistat de părintele I. Prșcu și diaconul Dr. N. Stinghe. În decursul serviciului divin corul mixt al bisericii St. Nicolae a executat sub conducerea maestrului G. Dima în mod înălțător cântările de parastas emoționând până la lacrimi numeroasa asistență.

La parastas au participat delegații tuturor instituțiilor și reuniunilor românești din Brașov, între cari comitetele parohiale ale bisericilor din Șcheiu și Cetate, delegații reuniunii femeilor române și reuniunii pentru ajutorarea văduvelor, delegații despărțământului Brașov al Asociației pentru literatură și cultura poporului român și al Asociației pentru sprijinirea meseriașilor români, corpul profesoral și învățătoresc al școlilor, delegații presei din România și Ungaria etc. etc.

Din partea distinsei familii Bariț au asistat la parastas: venerabila d-na Aurelia Boldea n. Bariț, fiica fericitului Bariț, d-na Victoria Vlad nepoată, dl Aurel Vlad, nepot cu d-na Anuța n. Iancu, dl Dr. Victor Bontescu, nepot cu d-na Dora n. Vuia și dl Dr. Iustin Pop nepot, avocat în Deva. Între oaspeții veniți din afară, am remarcat pe dl I. Lăpădalu cu d-na, din Sibiu, pe dl căpitan Florian, părintele Manoilă din Tohan, etc.

Consfătuirea ziarștilor.

După oficierea parastasului reprezentanții ziarurilor române din Ungaria s'au întrunit în localul redacției noastre, unde au ținut o consfătuire, al cărei rezultat îl resumăm în următoarele:

Consfătuirea ziarștilor români din Ungaria, ținută luni în 27 Mai a. c. în Brașov, la care a participat parte prin reprezentanți, parte prin aderări în scris ziarele: «Gazeta Transilvaniei», «Românul», «Telegraful Român», «Poala Poporului», «Poporul Român», «Unirea», «Drapelul» și «Revista Economică», luând în dezbateri chestiunile fixate prin convocarea acestei consfătuiri, a luat următoarele hotărâri:

1. Presa și în special ziarștii noștri să stărue din toate puterile și prin toate mijloacele ce se vor afla de potrivire în scopul augmentării «fundațiunii pentru ajutorarea ziarștilor români din Ungaria». În acest înțeles:

a) vor iniția și vor sprijini producțiunile, petrecerile, conferențele publice etc., ce se vor aranja, fie prin ziarștii, fie prin alți prietini ai cauzei lor, cu scopul augmentării numitei fundațiuni;

b) vor aranja în tot anul — la un timp potrivit — un bal al ziarștilor, al cărui venit deasemenea să rămână în favorul fundațiunii pentru ajutorarea ziarștilor români din Ungaria și

c) vor stărui în cercul activității și competenței lor, ca din prilejul publicării anunțurilor de logodne, cununii, mulțumite publice ori alte de felul acesta, să se facă donațiuni potrivite — din partea celor interesați — în favorul fundațiunii.

II. Epitropia fundațiunii să fie rugată, ca în numele ziarștilor noștri și cu considerare la însemnăta cauzei ziaristice române din Ungaria să intervină la frunțașii și mecenajii neamului nostru să contribuie la aug. fondului ziarștilor; tot asemenea să intervină la d-na văd. A. Mureșianu, precum și la ure așii legali ai ziarului «Tribuna» să dea pentru aug. fundațiunii sumele ce aceștia le-au fost adunat cu scopul creării unui fond pe sâmba ziarștilor români.

III. Paralel cu sug. fundațiunii, epitropia să fie rugată să studieze și să caute modalitățile potrivite, prin care ziarștilor noștri — în parte cu concursul lor propriu, respectiv al editorilor, să li se contracteze și asigurări potrivite împrejurarilor lor sociale și familiare.

IV. Decisiunile acestei conferințe se vor comunica Epitropiei fundaționale, cum și tuturor ziarurilor române din Ungaria spre binevoitoare conformare.

Festivalul.

În prezența unui public distins s'a ținut seara la orele 6 festivalul comemorativ, deschis prin d-l adv. Dr. V. Nișescu.

În cuvinte avântate oratorul a arătat motivele, cari au îndemnat ziarul «Gazeta Transilvaniei» să ia inițiativa pentru sărbătorirea memoriei lui G. Bariț, a relevat rolul important, pe care l-a avut fericitul Bariț ca deosebire în publicistica română prin întemeierea «Gazetei Transilvaniei», și a încheiat salutând pe cei prezenți și invitându-i ca prin ridicare de pe scaune să-și exprime recunoștința pioasă față de umbra fericitului Bariț. La aceste cuvinte întreaga asistență s'a ridicat în picioare.

După o scurtă pauză a pășit pe scenă d-șoara Marioara G. Dima, elevă a conservatorului din București și ne-a fascinat prin declamarea mai multor poezii ale poetilor noștri Coșbuc și Goga. (Ideale de G. Coșbuc, «Dela noi» de Goga, «Trei doamne și toți trei» etc.) Publicul a rămas încântat de prestațiunile d-șoarei Marioara G. Dima, care ni-s'a prezentat ca un talent real și ne-a pus în uimire prin frumoasele progrese făcute în arta declamării.

Aplause furtunoase au răsplătit pe debutanta, care la corința repetată și la zelămărie insistente ale publicului a trebuit să mai declame câteva poezii.

A urmat apoi interesanta conferință a d-lui Silvestru Moldovanu, cu a cărei publicare începem în n-rul de astăzi. Conferențiarul a fost viu aplaudat.

A urma iarăși d-șoara Marioara Dima, care ne-a încântat din nou cu câteva declamațiuni alese.

De încheiere corul reuniunii noastre de cântări a executat cu cunoscuta pricepere compozițiile maestrului Dima: «Hei rei-măi!» «Sub fereastra mândrei mele!» și «Primăvara». Maestrului Dima și corului s'au făcut însuflețite manifestațiuni. La dorința generală ultimul cântec «Primăvara» a fost repetat.

Masa comună.

După festival publicul a trecut în sala albastră a redutei, unde a luat masa împreună. Era un public distins, dame și domni, cari se aflau în veselă dispoziție sub impresia excelentei reușite a festivalului. S'au rostit câteva toast frumoase, amărut solemnității zilei. Dl Dr. Nicolae Vecerdea a vorbit în numele proprietarilor actuali ai «Gazetei». Părintele protopop Dr. Vasile Saftu în numele Românilor Brașoveni, iar dl profesor Nicolae Bogdan în numele «Asociațiunii». Dăm aci toastul dlui Dr. Vecerdea.

>Un mare istoriograf englez (Carlyle) a zis, că cultul eroilor și al oamenilor mari este și trebuie să fie ca o adevărată religie în viața națiunilor și că națiunea, care face bine acest cult este binecuvântată și biruitoare, pe când națiunea, care îl face rău, este blestemată, degenează în o nefericită adunătură de necredincioși și în cele din urmă se prăpădește cu totul.

>Noi Români avem convingerea și mărturisim credința, că George Barițu a fost unul dintre cei mai mari bărbați ai întregului neam românesc și din acest motiv îl venerăm memoria, ca pe a unui adevărat ercu apostolic al culturii noastre românești. Sentimentele noastre de admirație, de pietate și de recunoștință față de aceasta figură cu adevărat istorică a noastră sunt atât de generale și așa de adâncite în sufletele noastre, încât eu nu cred, că așa exagera, dacă zic, că la noi la Români și după împrejurările noastre românești ele au puterea și însemnăta unuia veritabil cult al eroilor și al oamenilor mari.<

>La Români din Brașov și din împrejurime a ieșit la iveală și se manifestează acest cult cu o energie mai mare și în mod mai pronunțat, pentru că Brașovul cu Români din el și din împrejurime a fost sediul și centrul, în care a petrecut George Barițiu cea mai frumoasă și mai viguroasă jumătate, cu totul peste 40 ani din viața sa și petrecută din acest centru românesc și-a desfășurat și împlinit cea mai multă și mai valoroasă parte din epocala sa muncă socială, culturală, economică și în deosebi pe cea pedagogică și publicistică.<

>Așa cred, că constataz numai un fapt, pe carele l-ați văzut toți aceia, cari ați asistat la serbările comemorative de azi, când afirm, că Românii din Brașov și din împrejurime urmând inițiativei și chemării onorabililor domni redactori ai «Gazetei Transilvaniei», de azi, au sărbătorit memoria marelui lor George Barițiu, în situația dată, cum au știut și au putut ei mai bine și că au dat dovezi eclatante, că în Brașov există și se susține un frumos cult al marelui George Barițiu.<

În urmă dl Silvestru Moldovan dă cetire adreselor de salutare și aderență, sosite din diferite locuri, pe care le publicăm mai jos.

Adresele.

La redacția «Gazetei» au sosit următoarele adrese.

Dej.

În preajma festivalului ce-l aranjează veteranul ziar purtător de lumină și căldură națională întru comemorarea centenarului nașterii lui George Barițiu, — subscriși, neputând lua parte în persoană la sărbarea ce aranjată, venim pe calea aceasta se aducem tributul nostru de adâncă venerațiune și pietate memoriei marelui apostol redemptor al neamului nostru: George Barițiu!

Virtuțile spiritului său mare, care strălucesc atât de fascinant în faptele vieții sale publice și în oșerele lui neperitoare se fă isvor de pilde, de însuflețire și de muncă pentru toți noi neamului românesc!

Dej, la 25 Mai st. n. 1912.

Ilariu Boroș protopop, Dr. Leonida Domide, Dr. Romul Micșă, George Grădoviciu, Dr. Vasile Pop, Dr. August Bodea Dr. Clemente Barbul, Ioan Moldovanu, Victor Mihali, Dr. Valer Hanganu, Dr. Emil Pușcariu, Augustin Mureșianu, Ioan Bacociu, Dr. Teodor Mihali, Dr. Ioan Vaida, Simeon Rusu, Dr. Liviu Ricsan, Dr. Ioan Cherecheș, Dr. I. Bocu, Dr. Ioan Mezei, Victor Micșă, Simeon Corpodeanu, Augustin Pinteș, Benedic Rus, Emil Gradoviciu, Ioan Mureșianu, N. Iancoviciu, Ioan O.... Gregori Sincan, Aragutin Ciupe, Stefan Breanu, Iuliu Pop.

Arad.

Duhul marelui George Barițu să se sălăștească în presa națională, iar viața lui bogată în fapte mărețe să fie îndemnat și încurajată pentru neamul întreg. Deputat Stefan C. Pop.

Îuam și noi parte la pomenirea luminoasei figuri, care simbolizează ceputul și apostolatul în gazetăria românească — Red. Românul.

Deva.

Închinăm venerațiunea noastră memoriei suveranului nostru istoric neobositului publicist politic, simbol geniuului și demnității românismului Francisc Hosszu Longin, Dr. Alex. L. Hosszu, Dr. Iustin Pop, Dr. Val Olariu, Dr. Eugen Tatar, Dr. Petru Dionisiu Ardelean, Dr. Ioan Dobrescu, tansiu Roșca, Laurentiu Curea, I. Chiu Olariu, Nicolae Nedelcu, Aurel George Drăgan.

București.

Salut comemorarea centenarului Bariț, primul nostru îndrumător al viața națională conștientă — profesorul Borgovan.

Lugoj.

Adreaz la serbarea Dr. pt. Baridorese succos. Dr. Dobrin.

Săte.

Sărbăm și noi cu pietate amintim marelui George Bariț — Aurelia Iuliu Pop, Săcel.

Siml.

Trimit cununa lacrimelor noștrii memoriei părintelui George Bariț, care în streinătățile sculei de nu mi am uitat limba limpiu Barbolovicu, vicar.

Constanța.

Congresul Ligei culturale trunit azi în 13 Mai la Constansa salută cu entuziasm și încredere purtătorii condeiului românesc de peste munți și amintindu-și azi se împlinesc 100 de ani nașterea harnicului luptătortru unitatea culturală a neamului Gh. Bariț, își exprimă cel mai dânc omagiu pentru viața sa și memoria lui. Președintele...

Mă asociez din inimă la serbarea de astăzi a Brașovenilor, deosebit de respectuoase omagii de admirație mormântului marelui dascăl al neamului, iscusitul îndrumător și istoric George Bariț, care a fost rămâne o podoabă a neamului românesc — George Moroianu.

Turda.

Salut frăcesc ziaristilor intruniți, ca să serbătorească pe marele lor înaintas, ne închinăm amintirii lui George Bariț—E. Moldovan, Valentin Drăgan, Dr. Valer Moldovan.

Cluj.

La împlinirea a o sută de ani dela nașterea părintelui nostru, toată dragostea surorii mai mici. — Sofia Satelor.

Potstein, (Boemia).

Mă rog să nu mi-se iee în nume de rău, dacă mă încumet să salut și eu centenarul nașterii distinsului bărbat George Bariț.

Petrecând în primăvara anului 1879 vre-o două luni de zile în capitala României, am avut prilejul să-l fi făcut pretuita d-sale cunoștință. Era vremea când Societatea academică de odinioară s'a schimbat în Academia Română de astăzi. Ce bucurie pentru mine că, văzându-mi-se răvna cea mare pentru studiul limbii române mi-s'a îngăduit să fiu de față ca oaspe la dezbaterile statutelor, alegându-mă puțin după aceea membru corespondent.

Acolo l'am cunoscut pe Bariț, și tot cu d-sa am făcut împreună cu ceilalți membri ai Academiei excursiunea la vestita Curtea de Argeș.

Am cusurul, că nu țin bine minte fisionomiile persoanelor cu cari m-am întâlnit de mai multe ori, pe Bariț însă nu știu cum, par' că-l văd aveau înaintea mea. Mi-s'au chiar întipărit în minte cu litere neșterse trei cuvinte d'ale lui rostite atunci și-mi iau voe să le pun aici cu toate că, fiind vorba de mine, mi s'ar putea lua în nume de rău.

Presentându-mă pe mine nu mai știu cui din cei de față, dacă nu mă înșel chiar vlădică de atunci al Argeșului, îl aud pe d-sa rostindu-se desore felul meu de a vorbi românește în modul umător: »Vorbește de minune».

Și ce coincidență: cu câte-va săptămâni înaintea aniversării iată că în parlamentul român s-a votat suma însemnată de 3.000.000 de lei cu scopul să se zidească un palat vrednic de instituțiunea aceasta înaltă.

Mai este de însemnat că serbarea cade tocmai în vremea când Acad'mia își ține adunarea sa ordinară și că din Transilvania fac parte la ea doi bărbați pe cari îl cunosc personal cât se poate de bine: Ioan M. Moldovanu și Andreu Băseanu. Amândoi au făcut cu puțință ca câțiva ani mai târziu aceeași Academie să dea la iveală cunoscuta colecțiune de »Robine și strigături din Ardeal» de care este legat și numele meu.

Sfârșind răvașul meu, i-aduc memoriei binecuvântate a lui George Bariț priusul meu, de stimă și vă rog să primiți asigurarea înaltei mele considerațiuni.

Potstein în Boemia. 24 Maiu 1912.

Dr. Ioan Urban Iarnik, profesor universitar.

Din Lipsca.

Studentimea română din Lipsca, se închină umbrei marelui Apostol al culturii naționale, din vremurile turturoase ale revoluției, și se aștură celor-țe comemoarează pe înființatorul »Gazetei» G. Bariț.

Din România.

Programul serbărilor Cuza-Vodă va fi următorul:

Sâmbătă 26 c. în ajun se va face un pelerinagiu la Ruginoașa la mormântul lui Cuza-Vodă. Vor lua parte toate notabilitățile orașului Iași și numeroase alte persoane.

Duminecă. M. S. Regele și AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Principele Carol, vor sosi la Iași cu un tren special, la orele 9 dimineața. M. S. și AA. LL. se vor duce direct la Mitropolie, unde se va oficia serviciul divin cu un Te Deum, pentru memoria și odihna sufletului marelui Domnitor. Conform dorinței exprimate de M. S. Regele și ca un act de deferență pentru memoria marelui domnitor, Suvăranul va merge pe jos, împreună cu toată suita, dela Mitropolie și până în piața »Unirei» unde e aşezată statuia. Acolo într-o tribună specială M. S. Regele, înconjurat de AA. LL. RR. Principele Ferdinand, Principele Carol, de d-nii miniștrii și notabilitățile orașului, va asulta iarăși un mic serviciu divin, după care se vor pronunța discursurile. Toate discursurile vor fi scurte și pronunțate în ordinea următoare:

După M. S. Regele va vorbi d-

Grigore Ghica-Deleni, președintele comitetului, acela, care a pus cea mai mare silință pentru săvârșirea monumentului. D-l primar va mulțumi în numele orașului, pentru predarea statuii. D-l Al. Xenopol, va vorbi în numele Universității din Iași. Vor mai vorbi: Un țaran, un student și d-l colonel Manoiescu Mladian, în numele veteranelor, foști militari sub domnia lui Cuza-Vodă. După terminarea discursurilor vor defila diferitelor societăți, care vor depune coroane la picioarele monumentului. M. S. Regele, AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Principele Carol, precum și personalele oficiale se vor retrage în palatul metropolitan, unde vor fi găzduiți iar poporul va juca pe piața »Hora Unirei», în sunetul muzicilor militare.

Seara la ora 9, orașul Iași va fi splendid iluminat și se va face o mare manifestație și retrager cu facke. M. S. Regele va părăsi Iașiul tot Duminecă 27 Mai, rămânând în Capitala Moldovei AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Principele Carol.

Luni se va da în alele grădinei Copou, un mare prânz țărănesc pe iarba verde, prânz la care vor asista funtașii orașului Iași. D-l Dr. Bogdan, rectorul Universității și președintele comitetului organizator, a dispus, pe cât posibil, ca studenții și studentele, d-ne și d-re din înalta societate să ia parte la acest prânz, îmbrăcate în costumul național românesc. Cu începere de la 2 după amiază muzicile militare vor cânta în oraș, iar la grădina Copou, va avea loc o serbare populară câmpenească, care va ține până la 12 noaptea.

Pe de altă parte, d-l Dr. Bogdan împreună cu studenții, va organiza un festival artistic și popular la Teatrul Național de la Iași.

Alaltăieri, Duminecă, Maj. Lor. Regele și Regina și-au început călătoria pe Dunăre, imbarcând la Oltenița pe iachtul »Ștefan cel Mare». Suvăranii vor fi însoțiți în călătoria de Altețele lor principele Ferdinand și principesa Maria și de d-nii ministru Ioan Lahovari, general Averescu și Dr. Gr. Antipa. Până la Oltenița Suvăranii au fost conduși de toți d-nii miniștrii și de d-l prefect al județului Ifov.

România a fost invitată să participe în mod oficial la expoziția de pictură, care va avea loc în cursul anului la Munich.

Guvernul a însărcinat pe d-nul Tezigara-Samurcaș, director al muzeului național, să organizeze secția română la această expoziție.

D-l N. Fălăcescu, inspectorul liceului militar dela Târgoviște a pus la dispoziția Elgei Culturale trei camere în locutul aceluia liceu pentru a organiza un muzeu cu tot ce privește epoca lui Mihai-Viteazul.

D-l Iorga și-a luat însărcinarea să organizeze acul muzeu. Liga Culturală mai voegte să facă un mormânt lui Mihai-Viteazul, în care să îngroape capul marelui erou, ce se găsește azi expus în mânăstirea Dealului.

ȘTIRI.

— 15 Mai 1912.

Pentru fondul ziaristilor. Domnișora Cornelia Briar din Tilișca și dl Augustin Sandru din Viștea de jos își vor celebra cununia Duminecă în 2 Iunie în bis. gr. or. din Tilișca. — Felicitări.

Ca răscurpărare a anunțurilor de fidațare au dăruit la »Fondul ziaristilor» suma de 20 cr. Frumos exemplu și bun de urmat!

Pentru Români nenorociți din Breț și Tăznad d-nii: major Ion Voicu și căpitan Alexandru Negrea din reg 33 au dăruit — prin ziarul nostru — câte 5 cor. Tot pentru acești năpăstuiți am primit din partea d-lui Florian Cocian avocat în Domnii suma de 10 coroane.

Serata României-June. Din Viena ni-se scrie: sâmbătă în 25 Mai s'a-ți-

nut la hotel »Riedhof» o serată a Societății academice »România Jună». A fost lume puțină, dar aleasă între care și aviatorul nostru Aurel Vlaicu, care de-o vreme petrece între noi.

D-l Dr. Mihail A. Popovici a ținut o frumoasă conferență despre Stat. D-sa ne-a făcut cunoscute câteva dintre cele mai interesante teorii curente despre stat, parte teorii vechi, parte de-ale moniștilor din zilele noastre.

Conferența d lui Popovici a fost o vie satisfacție pentru noi și am dori să-l auzim cât mai des. S-au executat apoi frumos câteva cuartete. D-nii Crișan, Rădulescu, Medrea și Cavași totdeauna știu să ne procure clipe de mulțumire.

Urmează d-l Ion Grămadă, care vorbește înduioșător despre nunta frumoasei domnițe Ruxanda, fiica lui Vasile Lupul, cu cazacul Timuș și vorbește despre sfârșitul tragic al frumoasei domnițe, când capul i-a fost despărțit pentru vece de trup prin o lovitură de topor. D-l Grămadă totdeauna ne aduce lucruri interesante și frumoase. — Coresp.

Cutremur de pământ. În lotreagă Muntenia s a simțit alaltaseară un cutremur de pământ. În București a durat aproape două minute. În care timp s-au simțit niște puternice zguduituri repetate de trei ori. La Brăila cutremurul a fost atât de puternic încât au căzut mai multe tavane, stărnind o panică îngrozitoare. Mai puternic s-a simțit însă la Focșani. Pela 8 ore și 5 minute seara populația orașului a fost alarmată de cutremurul — însoțit de un înăbușit șgomot subteran, — care a durat 25 secunde. Păreții aproape tuturor caselor din oraș s-au crepat, o mulțime de platforme și hornuri au fost prăbușite. La producerea cutremurului cârbierii întregi se clătinau ca în bătaia vântului. Lumea îngrozită alegea pe străzi vâetându-se și plângând. Mulți din trecătorii de pe străzi au căzut jos. Unii locatari, dărâmandu-li-se casele, au plecat să se culce la rude, ace-o însă alt dezastru. La ora 10 și 10 minute a avut loc un alt cutremur mai ușor, iar la orele 11 altul. Boinavil din spital în noaptea cu remurului au părăsit paturile, eșind în curtea spitalului înveștii în plapome. Intreg orașul are un aspect de jale. Sunt temeri că printre ruinele a sute de case, cari au fost dărâmate, vor fi și victime omenești.

Avansare. Din Semeți ni se scrie: Di Valer Lintia, originar din Căcova Bănatului, asistent la catedra de botanică la școala superioară de silvanistică din Semeți a fost avansat și denumit de adjunct la aceeași catedră.

Necrolog. Subscriși cu inima înfrântă de durere aduc la cunoștința tuturor rudeniilor și cunoscuților, că prea inbitul lor fiu, nepot, văr și consăngean Dr. Aurel Juga avocat, sublocotenent de art. în rez., secretar al desp. Beclean al »Asociațiunii», jurisconsult inst. de credit Bistrițana la filiața din Beclean etc., după un morb greu și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului Sâmbătă în 25 Maiu 1912, în al 31-lea an al etății.

Rămășițele pământești ale scumpului defunct s'au transportat Duminecă în 26 Maiu a. c. la Negriștii în comuna natală, unde se aşază spre odihna vecinică Marți în 28 Maiu.

Mărioara, ca soră adopt. Constanția Juza, preot și Dominica n. Cupșia, părinți. Ana Cupșia, ca bunică și alte rudeni.

Subscriși, cu inima frântă de durere anunțăm tuturor rudeniilor, prietinelor și cunoscuților încetarea din viață a mult regretatei noastre, soră, cumnată și mătușe: Grațela Juncu, întâmplată în 24 Maiu st. n. la ora 1 a. m. după un morb îndelungat. Rămășițele pământești ale scumpei noastre defuncte s'au aşezat spre vecinică odihna în cripta familiară Duminecă în 26 Maiu c.

Secărămb, 24 Maiu s. n. 1912. — Iosif, Elena, Alexandru, Luțovica, Eliza și Valeria ca frați și surori. Jeannette Iancu n. Quolin, Iuliu V. Albini, Steliana Iancu n. Bubenitsek ca cumnați și cumvate și alte rudeni.

O urlașă rupere de nori a avut loc alaltăieri noaptea în comitatul Sălajului, pricinuind mari pagube pe întinderea întregului comitat. Râu Crasna s a revărsat, înruperând astfel circulația în mai multe locuri. Câteva comune au fost inundate.

Promo.iune Din Cluj ni se scrie: Di Nicolae Damian din Pașa, absolvent de teologie și drepturi, a fost promo-

vat Sâmbătă în 25 l. c.: doctor în științele iuridice, la universitatea din Cluj.

Unde s-a născut Columbus? Până acum se știa despre Cristofor Columb, că s-a născut din părinți italieni în Genova, unde i-s'a ridicat un monument. După cum se anunță din Madrid, vestitul istoric Gracia dela Riega, în cel mai nou op al său, în care se ocupă de Columb și epoca sa, susține, că Columbus nu s-a născut în Genova, ci în satul de lângă Madrid, Porto Santo. Această aserțiune Riega și-o bazează pe mai multe documente vechi, din cari rezultă, că Porto Santo a fost locul nașterii lui Columbus.

Nou atentat la viața regelui Italiei. Din Milano se anunță, că poliția a arestat în acest oraș pe un individ Boscolo, despre care s-a aflat, că ar fi autorul moral al unei noue conspirațiuni contra regelui Victor Emanuel. Atentatul se plănuise pe săptămâna trecută, dar a fost prevenit de poliție. Boscolo afirmă că-i nevinovat și cu ocazia perchezitiei ce i-s'a făcut la locuință, n-a fost aflat nici un lucru suspect.

Greva lucrătorilor de docuri din Londra a împins din nou capitala Angliei în fața foametei. La greva lucrătorilor de docuri s-au alăturat și servitorii diferitelor firme de transport, astfel, că mai multe firme au fost nevoite să-și sisteze lucrările. Pe piețele Londrii magazinele de vidualii sunt goale, prețurile articolilor de alimentație sunt îngrozitoare, iar în port stau încărcate milioane de tone din același articoli, movile întregi de carne se strică și verdețurile putrezesc cu duimul. Numai spitalele și instituttele de copii sunt cruțate de greviști, căci acolo duc în fiecare zi articolii de alimentație necesari.

Rezultatul anchetei asupra catastrofei »Titanicului». Din New-York se telegrafiază, că comisia parlamentară de anchetă și-a terminat lucrările asupra catastrofei vaporului »Titanic». S'a stabilit, că toată răspunderea cade asupra căpitanului Smith, care fiind avertizat asupra prezenței munților de gheață, dăduse vaporului o viteză și mai mare, în loc s'o micșoreze, provocând astfel moartea a 1631 oameni. Comisia de anchetă a stabilit

ca vaporul »Titanic» să aibă o viteză de 27 mile engleze pe oră, când s'a produs catastrofa. Din declarațiile martorilor oculari rezultă că Ismay, directorul general al societății »White Star Line» și constructorul vaporului desemnaseră pe Smith, ca să stabilească un nou record mondial.

Judecător ucis în ședința de acuzat. Judecătorul rus Miscenco din Chișinău pe când cetea o sentință condamnatore contra lui Omlechovici, acesta a descărcat 5 focuri de revolver asupra lui omorându-l. Omlechovici a fost condamnat până acum de 12 ori. După comiterea atentatului, el a declarat că a mituit pe un gardian cu 100 ruble, ca înainte începerii dezbaterii să așeze un revolver sub banca acuzatului. Gardianul a executat însărcinarea, însă a și dispărut imediat fără urmă.

Târg în Sălște. Primăria comunei Sălște aduce la cunoștința celor interesați că târgul de primăvară al comunei Sălște se va ține anul acesta — cu absterere de la ordinea de până acum — în zilele următoare: Marți în 11 Iunie (1912) târg de oi și porci, Miercuri în 12 și Joi în 13 Iunie târg de cai și vite cornute iar Vineri în 14 Iunie târg de mărituri.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Concertul din Cernatu. Duminecă în ziua primă de Rosalii ni s-a dat prilejul să auzim pentru prima oară corul mixt al Săcelenilor.

Acest cor e fără îndoială un eveniment în desfășurarea culturală a Săceleilor. Iar întemeietorul lui, Octav. Simion, merită toată recunoștința noastră.

Programul variat. Public numeros și ales.

Corul a ținut să nu înșele așteptările publicului. Se observă nu e vorbă greutățile începutului Lipsește precisiunea și îndrăzneala coristului dresat în arta cântării. Dar toate aceste defecte

nu vor întuneca nici decum finta, pe care o are în vedere acest cor.

Prin străduință continuă vom ajunge cu vremea să ascultăm concerte și mai răușite.

A plăcut în deosebi bucățile »Toarce leleo loarce» și »Morariul», cari se potrivește par'că mai bine cu sufletul Româului și cucerese mai grabnic simpatia acestuia.

Auditorul numărös ni-a întărit credința, că Secelenii se străduesc să-și cultive tot mai dinadins interesul și gustul pentru artă și că între acest auditor și corul alcătuit din sânul lui se încheagă o tot mai strânsă legătură, ca o mărturie a unei tot mai vii emancipări culturale. Cor.

Din Săcele ni-se scrie următoarele:

Onorată Redacție. Cu sufletul plin de indignare viu să Vă comunic, că la noi cu ocaziunea venirii la Săcele a episcopului reformat, preoții Victor Popa și Petru Leucă din Satulung au dat poruncă ca să se tragă clopotele dela bisericile române în chip de pietate față de acest Cap al unei biserici streine.

Fapta aceasta nesocotită a celor doi păstori sufletești mi-se pare o sfidare fără păreche a năsuștelor nobile, cari se depun astăzi mai mult ca totdeauna pentru emanciparea culturală-națională a Românilor seceleni.

Imi iau deci voie să întreb pe cei doi preoți, ce anume motive i-au îndemnat ca să disconsidere în mod atât de nesocotit bunul simț și dreptul ce li au asupra bisericilor române din Satulung, în prima linie Săceleii, cari din propria lor trudă și numai pe seama lor și au înălțat sfințele lăcașe?

Târg de vite în Brașov se va ține în zilele de 10, 11 și 12 Iunie.

ULTIME ȘTIRI.

Roma, 28 Mai. Camera italiană a primit cu 284 voturi contra 62 proiectul reformei electorale prezentat de guvern, prin care numărul alegătorilor italieni se urcă cu 5 milioane.

Roma, 28 Mai. Agenția Ștefan din Rodos că situația »Narode Novine» e înormat, ca coeste aceeași în insulă. Insula va rămâne supusă stărei de răsb. Vasele nu vor putea intra și noaptea din radă.

Budapesta 28 Mai. Raport sosit la ministrul de interne muncă revărsarea Murășului Someșului, pricinuind pagube sembrate. În Reșița stau sub peste 600 case, dintre cari ur s'au prăbușit. Lucrările în m s'au sistat pe timp nedeterminat. Peste 6000 oameni au răi fără pâne.

Revășurea apelor a pricinuit mari pagube în comitatele Mur Turda, Solnoc-Dobăca și Șimle.

Timișul a dus cu sine po linie ferate. Din Lugoj și Car sebeș se semnaleză deasemea inundări.

Proprietar: Tip. A. Mureșianu: Branisce & Co. Redactor responsabil: Ioan Brotea.

Heinric Lang
Atelier fotografic artistic
BRAȘOV, Strada Porții 52
Telefon 443.
Specialist în fotografii de copii la minut Fotografi în grupe pentru societăți, școli și familii.
Tableouri și albume 178, 18—40.

M. NEUMANN

Fondat la 1845.

Vestminte pentru domni, băeți

și fete, gata și la comandă

TAILLEUR.

Furnisorul curții imp. regale și cameriale.

BRAȘOV.

Desfacere totală concesionată de autorități.

Numai timp scurt!

Din cauza zidirei localului nostru de vânzare desfacem cu încere de astăzi toate mărfurile ce le avem în deposit constatatoare din haine gata pentru **Domni, băeți și copii**, precum și stoffe de postav, și căptușeli pentru croitori, cu prețuri foarte scăzute sub costul lor.

Cu toată stima:

Depner, Roth & Westemean,

BRAȘOV, Strada Vămii Nr. 3.

Numai scurt timp!

Desfacere totală concesionată de autorități.

Anunț.

Institutul nostru în adunarea generală ținută la 14 Martie 1912 a decis cu unanimitate urcarea capitalului dela 1200000 cor. la suma de 2000000 coroane prin o emisiune nouă a 4000 de acții în valoarea nominală de câte 200 coroane.

Intru realizarea acestui conclud, pe baza autorizării primite dela adunarea generală, 1000 acții nouă rezervăm pentru acționarii institutului de credit și economii Arina, care se contopește cu institutul nostru, isără 3000 acții nouă ne luăm voie a le oferi prin acesta pentru cumpărare On Acționari ai institutului nostru pe lângă condițiile următoare:

1. Fiecare acționar vechiu al institutului are drept să opteze și să subscrie din emisiunea nouă cu prețul nominal de 200 coroane și 10 coroane spese, tot după câte două acții, ce poșede transcrise pe numele său din emisiunile premergătoare, o acție nouă. Abateri dela condițiunea, ca acțiunile din emisiunile premergătoare să fie transcrise pe numele proprietarului actual se admit numai pentru erezii, cari vor dovedi, că proprietarul vechi a repositat, că ei sunt îndreptățiți să moștenească acțiunile, pe baza cărora eșerciază dreptul de optare și că s'a pus la cale procedura de ereditare, dar nu s'a terminat. De sine se înțelege, că și această excepțiune se poate admite eumai până la termenul fixat pentru insinuarea optării.

2. Termenul de optare și subscriere pentru acționarii vechi se fixează dela 1 Aprilie până în 1 Junie 1912. Acționarii vechi deodată cu declarațiunea de subscriere, ca toți acționarii vechi, au obligațiunea de subscriere, sub urmările pierderii dreptului de opțiune, sunt datori să depună la institut până în 1 Junie 1912 toate acțiunile lor vechi, pentru care optează la subscriere și să plătească la cassa institutului dela fiecare acție subscrișă din emisiunea nouă 40 coroane, ca prima rată din prețul acțiunilor emise și 10 coroane spese.

Acționarii vechi, cari nu au participat la subscriere până la termenul de 1 Junie 1912 își pierd dreptul de prioritate și favorul de a subscrie acții din aceasta emisiune cu prețul nominal de 200 coroane și 10 coroane spese.

Acțiunile depuse la institut pentru optare se ștampilează cu nota de opțiune și se restituiesc imediat acționarilor, dimpreună cu un titlu provizor de acții, în care se induce plățire ratei prime și a tuturor ratelor următoare.

3. Prețul de emisiune a acțiunilor conform dispoziției §-lui 9 din statute se plătește în cinci rate trilonare și anume:

- a) prima rată dimpreună cu spesele de 10 coroane: conform punctul 2 al acestui anunț este a se plăti deodată cu optarea cel mult până în 1 Junie 1912.
- b) a doua rată până în 1 Septemvrie 1912.
- c) a treia rată până în 1 Decemvrie 1912.
- d) a patra rată până în 1 Martie 1913.
- e) a cincea rată până în 1 Junie 1913.

Fiecare acționar are însă drept să plătească mai multe rate, sau toate ratele înainte de termen. În lipsa de plată a ratelor la termenele fixate se aplică dispozițiunea §-lui 10 din statute.

4. Acțiunile nouă după plățirea tuturor ratelor vor participa la toate beneficiile și se vor bucura de toate drepturile, ce poșed acționarii vechi, dar la dividendă participă numai cu începutul dela 1 Ian. 1914.

Dela plățirea ratelor până în 1 Ianuarie 1914 acționarii primesc după ratele plățite 5% interese, iară după ratele restante solvesc 6% interese de întârziere. Acționarii însă, cari vor plăti valoarea întreagă a acțiilor din emisiunea nouă încă înainte de finea anului 1912 se vor bucura de favorul, că după aceste acții o să primească dividendă regulată deja cu începutul de 1 Ianuarie 1913.

Eliberarea acțiunilor nouă va urma numai după plățirea prețului întreg al acelor.

5. Acțiunile, cari vor rămânea încă nespălate după eșercierea la timpul său a dreptului de optare și după escontentarea acționarilor institutului Arina, se vor vinde din mână liberă cu un preț mai urcat, care îl va fixa direcțiunea conform valorii interne ce o reprezintă acțiunile, luând în considerare fondurile, de cari dispune institutul. Asemenea tot direcțiunea va fixa ratele și termenii de plată ai acestor acții.

Onorații acționari, cari doresc să mai cumpere acții din emisiunea nouă și peste numărul acțiunilor câte au drept să opteze, sunt rugați, ca deodată cu trimiterea declarației de optare să binevoiască a ne aviza, câte acții nouă ar mai dori să cumpere, deoarece am dori, că și la cumpărarea acțiunilor rămase să fie preferiți acționarii institutului.

Dat în Oradea-Mare, la 21 Martie 1912.

Directiunea institutului de credit și economii
BIHOREANA.

No. 6816/912.

Publicațiune.

Prin care se aduce la cunoștință publică, că consemnările de pe anul 1912, pentru măsurarea dării de pământ, dării de casă atât după clasă cât și după chirie, dării de câștig clasă I, II și IV, dării pentru interesele după capitale și după rente, precum și a dării de clasă III de pe anul 1912 și a dării institutelor, cari sunt obligate a face socoteala publică-acestea donă consemnări din urmă referitor numai la măsurarea adausului general-sunt expuse vederii publice la receptoratul orașeneșc din 29 mai până inclusive 5 Junie a. c. totdeauna dela 8—12 oare a. m.

Brassó în 21 mai 1912

Directorul Receptoratului Orașeneșc.

În prăvălia de delicatose I. G. Eremie se caută pentru sezonul de vară o

calfă

care se poșeadă cele 3 limbi ce s'a cer.

I. G. Eremie. Brașov.

Avis!

Recomand on., public

Magazinul meu cu ciasornice

din Strada neagră 24, modern aranjat cu diferite ciasornice. Mare asortiment de pendiculare. Prețuri foarte ieftine.

Reparaturi ce cad în branșa mea, le execut cu preț ieftin și garantez.

Tot odată fac cunoscut, că pentru ciasornicele reparate ce s'afă la mine de un an, și nu s'a scos, deocamdată dau teduli nouă, și nu se vinde, on. muștirii să se anunțe la mine.

Cu toată stima

1-2b. **Wilh. Kamner.**

TELMANN BÉLA

salon de modă. Brașov, piața Francisc Iosif, Colțul dela Târgul cailor, deasupra mag. Scherg. etj. l.

Tot omul cum se cade

și poate procura **Haine și albituri** cu înlesnire de a le plăti lunar sau la săptămână dela cea mai veche și solidă firmă

RONAI HENRIK, Strada Mihail Weiss 22.

Stabilimentul de hidroterapie din Brașov

instalat pe lângă băile de aburi ale Eforiei școlare române gr. or. s'a deschis la 1 Maiu st. n.

Stabilimentul este aranjat conform cerințelor timpului modern și provăzut cu aparatele de cură cele mai perfecte.

Există două secții separate: una pentru domni și alta pentru doamne.

Stabilimentul este condus de d-l Dr. G. Baiulescu și bolnavii fac cură cu apă în mod sistematic și rațional, după prescripțiunea medicului dirigent

D-l Dr. Baiulescu dă consultațiuni în stabiliment în fiecare zi dimineața dela oarele 7—9 și după amiazi dela 4—5.

Eforia școalelor centrale gr. or. române din Brassó.

Administrațiunea băilor.

Avis. Din cauza sezonului înaintat se vinde, asortimentul bogat de pălării de

Dame, Fetite și Băeți

cu preț foarte ieftin.

1-8, **Iohanna Schmidt,**

Salon de mode de Dame, Strada Prundului Nr. 9.

Mobile în fiecare stil și execuție, se găsec ieftine, și pe lângă cele mai avantajoase condiții la **Asociațiunea de vânzare de mobile, Strada Vămii Nro 36.**

Tot aci se găsec dormitoare, elegante, sofragerii, odăi pentru domni și alte aranjamente interioare.

Covoare de Tolnay cu prețul fabricel se capătă numai aici.

— Se servește cu preliminar de prețuri gratuit. —

Asociațiunea artistică de lux și curățirea hemică

G. SOLINGER Succesori.

Str. Spitalului 64, vis-à-vis cu Hotel Coroană,

se recomandă pentru toate lucrările ce cade în branșa aceasta. Curățirea hemică de garderobe de dame și domni, în mătase, lână, bumbac, întindere modernă de perdele pe cadre patent etc. Covoare de bărbați se curăț hemic și reparează în atenovitate! lei propriu ca nouă. **NOVITATE!**

== PENE DE STRUȚ ==

se curăț sau vopșește în colori moderne și leagă cu preț ieftin în Pleureuse. Rochi de dame, haine bărbătești se zugrăvește în colori moderne, asemenea stoffe de mobile, perdele de lână, draperi etc. Negru pentru jelit la dorință se execută în 48 ore.

Onor. muștirii vor liffera lucrări ireproșabile. Rog de sprijin

G. SOLINGER succesor, Str. Spitalului 64 vis-à-vis de Ho'el Coroană.

Magazin de concurență,

Strada Porții Nr. 59, vis-à-vis cu hotel „Coroană“.

Puteți cumpăra cu prețuri ieftine și fixe: dantele panglice, brodărie, couverte pentru pat, covoare, ciorapi, albituri, baste, umbrele de soareși ploae, bastoane, cravate, corsete a-grafe, perii de dinți, săpunuri și parfumuri.

Cu stimă:

Adolf Rozenfeld.

25.—